

“La societat valenciana és prepolítica”

Francesc Viadel (Algemesí, Ribera Alta, 1968), professor de periodisme d'investigació a la Universitat Ramon Llull, publica ‘Valencianisme, l'aportació positiva’ (PUV), on repassa els últims 50 anys de la vida política i cultural valenciana.

El vostre llibre anterior *—No mos fareu catalans—* ha donat pas a *Valencianisme, l'aportació positiva*. No tot són notícies dolentes!

—És clar que no. De fet, si no haguera estat per l'autèntica primavera valenciana, que s'esdevingué els anys 60 a partir de les reflexions de Joan Fuster, avui no hi hauria cap rastre dels valencians com a poble singular i diferent. Sense Fuster, no hi hauria escola, música ni literatura en valencià.

—Res?

—La castellanització hauria estat encara més brutal, i la voluntat política, equivalent a zero. Qui hauria reclamat res? El regionalisme franquista? El carlisme? Si avui tenim una voluntat d'existència política i una autonomia és gràcies al moviment valencianista i no a la dreta, que sempre hi ha jugat a la contra.

—Al llibre expliqueu que a la transició l'expressió “Països Catalans” era comunament acceptada pels partits

progressistes, cosa que avui no passa. En aquest cas hi ha hagut una resituació clara envers Fuster.

—Respecte a això en concret, sí. Però a Catalunya s'ha produït un fenomen paral·lel: l'independentisme dels 70, que era molt més minoritari que no avui, només tenia en consideració el marc nacional dels Països Catalans. Ara, en canvi, l'independentisme català ignora bastant el País Valencià i les illes Balears. En tot cas, el concepte de Països Catalans des del punt de vista cultural i lingüístic és indiscutible: com es pot entendre la literatura catalana sense l'aportació valenciana i balear? Els francesos no reneguen de la francofonia, ni els castellans de la literatura iberoamericana. Seria un suïcidi! No podem permetre-ho, ni que la dreta valenciana s'enteste —per por— amb mesures com el tall del senyal de TV3.

—Què hauria passat si la dreta valenciana no haguera adoptat una posició tan anticatalana?

—No tindríem un país tan fracturat, sense dubte. I el país seria molt diferent, amb una televisió i una escola molt més dignes. A més, no hauríem patit alguns dels governants nefastos que ens han

dirigit. En nom de l'exaltació valenciana i de la reacció contra el catalanisme, hem tingut salvadors de la pàtria tan excessius com Francisco Camps.

—**Comenteu que la reacció de la societat valenciana davant l'accident de metro del 2006 —que costà la vida a 43 persones— fou massa tova.**

—M'ho plantege més aviat com una pregunta. Què hauria passat en una altra ciutat europea occidental? Em pense que quelcom molt distint. La societat valenciana està molt adormida, no té una opinió pública, és molt prepolítica: només cal que analitzeu els mitjans de comunicació que hi ha. Vaig viure de prop aquell accident i la reacció ciutadana em va semblar vergonyosa, un autèntic insult a les víctimes, i encara m'ho sembla. La classe política —tant Camps com Alberto Fabra— se n'han rigut, i alhora la societat hi ha estat molt poc solidària. Hi ha mancat autocrítica col·lectiva, com en tantes altres ocasions. El món faller, per exemple, va fer pinya i molta força per tal d'aturar el *peligro catalán*, però no n'han fet gaire en casos com aquest.

—**També critiqueu la manca d'autonomia del PSPV respecte al PSOE.**

—Sí. Aquesta és la història d'una renúncia continuada des de la transició. És cert, però, que sense determinats elements del PSPV avui no tindriem segons quines coses. La poca articulació legal de la llengua, li la devem a ells, encara que sempre van defensar amb convicció escassa determinades qüestions i van fer seguidisme de l'anticatalanisme imposat per Madrid. Amb el temps, les renúncies del PSPV l'han dut a voler mimetitzar-se amb el bloc conservador, tot pensant que així recuperarien el poder, una estratègia catastròfica.

—**Analitzeu l'evolució de la vella UPV, avui anomenada Bloc i integrada a Compromís. Què en queda?**

—Hi ha semblances, però sobretot fets nous: han articulat bé dues maneres d'entendre la política i el valencianisme. D'una banda, les posicions més esquerranoses i, d'una altra, les més centrades, sumant-hi gent que prové de l'esquerra tradicional, d'Esquerra Unida. El nom propi de Compromís —tal com a la UPV va ser-ho Pere Mayor— és Mònica Oltra, un personatge molt important des del punt de vista de la comunicació. Compromís ha fet coses que no han sabut fer uns altres partits progressistes: atraure

JORDI PINYÀ

gent jove que es mou molt bé en camps com ara les xarxes socials. Tenen molt de camí per recórrer.

—**Trobeu que la fórmula País Valencià és una rèmora per a molts sectors de l'esquerra valenciana?**

—Ho és, i no hauria de ser-ho. El nom de *Comunitat* és tan neutre que no m'identifique gens; m'estimaria més l'històric de *Regne de València*. Trobe que renunciar al terme *País Valencià* seria una errada grossa, com també ho seria renunciar a l'ensenyà històrica del país o a la denominació de llengua catalana. Dit això, el valencianisme no s'ha de centrar només en això, sinó que ha de fer-se present en les lluites quotidianes per la transformació del país.

—**Dieu que "s'enganya" qui pense que la creació d'una institució —l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL)— pot anul·lar un conflicte.**

—El pacte de la llengua tenia dos vessants. L'un, la creació de l'AVL, una entitat normativa que no calia perquè ja hi havia la universitat. I l'altre, el pacte per l'ús de la llengua, de què no se n'ha parlat mai. Ningú no en parla!

“Sense Joan Fuster, no hi hauria escola, música ni literatura en valencià”

—**Al llibre també afirmau que hi ha indicis de canvi al País Valencià. A les eleccions del 2015?**

—No ho veig impossible, però serà difícil. Caldria un canvi de mentalitat, molt més crítica en aspectes com la corrupció i l'ús dels mitjans de comunicació públics. Tal com ha apuntat Antoni Furió, un dels referents de la plataforma cívica Valencians pel Canvi, ni que hi haja un canvi polític no podem saltar d'alegria: la situació que han llegat personatges tan nefastos com Camps i Zaplana obliga a un canvi de mentalitat col·lectiu. En aquest sentit, el valencianisme és plenament vigent, porta implícit el desig de transformar el país.

—**A la part final feu una repassada de la situació de la literatura, la cançó, l'art o els mitjans de comunicació del País Valencià, i el completeu amb un annex biogràfic de personalitats d'aquests àmbits, i uns altres, al llarg de les darreres cinc dècades.**

—Hi he fet una aproximació, sí, però és urgent que algú faça una història de la cultura contemporània del País Valencià. La tria que he fet és purament personal, no pas canònica. Dels anys 60 als 80 hi ha bastant producció cultural i artística, però encara més d'aleshores ençà: hi ha molt bons escriptors, molt bons músics... Aquesta ha estat una de les grans aportacions del valencianisme, mentre la majoria dels valencians no han combatut el predomini castellà. De la seua banda, l'anticatalanisme també ha estat incapaç d'aportar ni que siguin dues pàgines amb trellat. Ni dos renglons, no hi han aportat. Per això trobe que cal posar en relleu la gent que sí que ha fet coses, tot i la invisibilitat que no sols han patit al País Valencià, sinó a tot l'àmbit de cultura catalana. Mireu, si no, tots aquells autors valencians que són uns desconeguts no sols al País Valencià, sinó també a Catalunya. Tota aquesta gent no pot caure a l'oblit.

—**És un llibre que obre la porta a uns altres llibres.**

—És que tampoc no hi ha una història política del País Valencià, només algunes aproximacions! Ara Josep Vicent Frechina n'ha publicat un sobre la música... Ens calen obres que incidisquen públicament i que canvien la mentalitat. Ni que parlen de la corrupció! [riu].

Victor Maceda